

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ**

Збірник наукових статей

ЛЬВІВ - 2024

УДК 37.041:811
ББК 81.2р.
А 43

*Рекомендовано Вченою радою факультету № 2 ІПФПНП ЛьвДУВС
(протокол № 3 від 13.11.2024)*

Рецензенти:

Кульчицька М.О., доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат філологічних наук, доцент

Андрусишин Р.М., заступник декана факультету №2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук

А 43 Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / Укладач: Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 139 с.

У збірнику статей висвітлено методичні та педагогічні аспекти викладання мов, спрямовані на розвиток мовної культури як важливого елементу забезпечення лінгвістичної безпеки держави. Обговорено підходи до формування ініомовної компетентності правоохоронців України з урахуванням сучасних викликів та потреб, а також міжкультурної ініомовної компетентності, яка набуває особливого значення в освітньому процесі. Значна увага приділена організації самостійної роботи студентів, впровадженню інноваційних методів та форм навчання мов. Досліджено можливості онлайн-навчання як альтернативної форми до традиційних підходів, зокрема його переваги та виклики. Окремі статті присвячено актуальним викликам і перспективам сучасного навчання мов у багатокультурному середовищі, що підкреслює важливість розуміння культурного розмаїття у процесі вивчення та використання мов.

**УДК 37.041:811
ББК 81.2р.**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2024

6. Jewitt, C., Bezemer, J., & O'Halloran, K. (2024). *Introducing Multimodality* (2nd ed.). Routledge.
7. Lauer, C. (2023). *Multimodal Composition: A Critical Sourcebook*. Bedford/St. Martin's.
8. O'Halloran, K. L., & Smith, B. A. (Eds.). (2022). *Multimodal Studies: Exploring Issues and Domains*. Routledge.
9. Serafini, F., & Gee, E. (Eds.). (2023). *Remixing Multiliteracies: Theory and Practice from New London to New Times*. Teachers College Press.

Галина ГОРУН

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ ЗВО

***Анотація.** У статті розглядаються поняття та роль іншомовного мовлення і значення іншомовного професійного спілкування студентів вищих навчальних закладів немовних спеціальностей. Проаналізовано проблеми інтенсифікації навчання іноземної мови, оскільки основною метою сучасної вищої професійної освіти є підготовка фахівця, компетентного у сфері своєї професійної діяльності, здатного до ефективної праці за фахом на рівні міжнародних стандартів. У статті йдеться про засоби вдосконалення навчання іноземної мови у немовних ВНЗ в сучасних умовах. Визначена необхідність у використанні спеціальних інноваційних технологій, спрямованих на формування професійно-мовленнєвих вмінь. Охарактеризовані сучасні методи і технології підвищення ефективності викладання іноземної мови, висвітлені їхні переваги та недоліки.*

***Ключові слова:** професійна компетентність, мотивація оволодіння іноземною мовою, формування іншомовного мовлення, немовні спеціальності,*

професійно-спрямоване навчання інноваційні технології, методи навчання, метод проектів.

Abstract. *The article examines the concept and role of foreign language speech and the importance of foreign language professional communication of students of higher educational institutions of non-linguistic specialties. The problem of intensification of foreign language teaching is considered, since the main task of modern higher professional education implies the training of a specialist, competent in a sphere of his professional activity, capable of efficient professional performance in accordance with international requirements. The article is devoted to the modern means of improvement of teaching foreign languages in non-linguistic universities. The significance of the usage of special innovative technologies is defined. Modern methods and technologies of the efficiency improvement of foreign language teaching are characterized, their advantages and disadvantages are highlighted.*

Key words: *professional competence, motivation for mastering foreign language, formation of foreign language speech, non-language specialties, vocational training, innovative technologies, teaching methods, project method.*

Постановка проблеми. З метою розширення міжнародної співпраці та залучення іноземних інвестицій необхідна модернізація сучасної освіти. Зокрема, це включає реалізацію професійно-компетентнісного підходу, який сприяє глибшому засвоєнню студентами теоретичних знань, розвитку практичних навичок та особистісно-професійного саморозвитку. Сучасні вимоги до підготовки випускників немовних вищих навчальних закладів значно змінилися. Сьогодні пріоритет надається знанням і кваліфікаціям, що є ключовими для успіху фахівця.

Основною метою вищої професійної освіти стало виховання компетентного спеціаліста, здатного працювати за міжнародними стандартами. У зв'язку з цим зростає значення вивчення іноземних мов та формування

комунікативної компетентності студентів, а також необхідність змін у методиках викладання іноземних мов у немовних закладах освіти.

Професійна підготовка здійснюється через цілеспрямоване засвоєння студентами соціально-психологічних аспектів професійної взаємодії, що є важливим у різних сферах діяльності. Вдосконалення мовної підготовки майбутніх фахівців передбачає орієнтацію курсу іноземної мови на професійний рівень.

Сучасна теорія вивчення мов міжнародного спілкування акцентує увагу на необхідності формування у викладачів іноземної мови професійної компетенції, яка охоплює мовну, мовленнєву, лінгвокраїнознавчу та лінгводидактичну компетенції. Відсутність належної підготовки у цих напрямках спричиняє труднощі у викладачів при читанні професійної літератури, а також у веденні фахових дискусій.

Таким чином, навчальні заклади мають прагнути досягнення високого рівня професійного мовлення студентів, що є необхідним для їхнього подальшого успішного професійного розвитку. Навички професійного мовлення забезпечать основу для подальшого самовдосконалення у професії.

Аналізуючи методи професійної підготовки, варто зазначити, що часто перевага надається загальній комунікативній підготовці студентів, в той час як спеціальні навички, критично важливі для професійного спілкування, залишаються без належної уваги. Тому актуальною є потреба у створенні та впровадженні спеціалізованих технологій, спрямованих на формування професійно-мовленнєвих навичок.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні засади застосування інноваційних педагогічних технологій у навчальному процесі розкрито у працях В.І. Матірко, Ю.А. Ткаченко, Д. Демченко, В. Доній, В. Ляшенко, О. Савченко, І.М. Богданової, Е.А. Михайлова, В.В. Полякова, О.І. Сидоренко. Активні групові методи навчання інтенсивно розробляли такі вчені-психологи, як Л.К. Асімова, Ю.Н. Ємельянов, Д.Н. Кавтрадзе, Н.Н. Богомоллова, А.М. Смолкін та ін.

Метою статті є виявлення організаційно-педагогічних факторів впливу володіння іноземною мовою на формування професійної компетентності студентів немовних спеціальностей, а також визначення простору нетрадиційних для вітчизняної вищої школи інноваційних методів навчання іноземної мови за професійним спрямуванням студентів у немовних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Іншомовне мовлення – це комплекс знань, умінь і навичок, що дозволяє ефективно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для особистісного саморозвитку та самоосвіти. Інноваційні методи навчання допомагають досягти таких цілей, як доступність навчального матеріалу, систематизація знань, розвиток творчих здібностей студентів, зняття психологічних бар'єрів (страх спілкування, страх помилок), а також сприяють самоосвіті й аналізу засвоєного матеріалу.

Основними принципами інноваційних методів є:

- орієнтація занять на студента;
- цілеспрямованість і змістовність занять;
- спрямованість на досягнення соціальної взаємодії;
- інтеграція мови з іншими науками;
- рух від загального до окремого;
- віра викладача у потенціал студентів.

Серед найпоширеніших інноваційних методів у навчанні іноземної мови майбутніх фахівців виділяються:

1. Мозковий штурм (brainstorming). Розроблений Алексом Осборном, цей метод спрямований на генерування ідей для вирішення наукових і технічних завдань. Він ефективний у розвитку творчого мислення і розриві мовних бар'єрів, допомагаючи студентам розвивати креативні здібності. Проте метод може бути менш успішним за наявності студентів, що домінують над іншими, недостатньої кваліфікації учасників або за великої кількості студентів у групі.

2. Рольові ігри. Цей метод моделює аспекти професійної діяльності та допомагає долати труднощі в засвоєнні лексики й підвищує мотивацію. Рольові ігри можна використовувати для узагальнення теми, а також як мовленнєву

практику для студентів з низьким рівнем знань, розвиваючи навички як вербальної, так і невербальної комунікації.

3. Метод проектів. Один із найбільш креативних методів, який сприяє створенню дослідницької атмосфери та забезпечує високий рівень комунікативності. На завершальному етапі вивчення теми студенти несуть індивідуальну та колективну відповідальність за виконання завдань, обираючи власні форми презентації та джерела інформації.

4. Кейс-метод (case study). Розроблений англійськими дослідниками, кейс-метод передбачає обговорення реальних ситуацій для спільного аналізу й розробки рішень, що сприяє контекстному навчанню. Цей метод економічний за ресурсами й застосовується в дисциплінах, пов'язаних з економікою, соціальними науками та мовою.

Мультимедійні та комп'ютерні технології стали невід'ємною частиною сучасної освіти. Мультимедіа інтегрує різні форми інформації (текст, графіка, анімація) і забезпечує інтерактивність, що підвищує мотивацію студентів та сприяє кращому засвоєнню лексичних і граматичних навичок.

Використання Інтернету в навчальному процесі надає унікальні можливості для візуального спілкування з носіями мови, сприяючи правильному сприйняттю автентичних мовленнєвих моделей. Інтернет також пропонує широкий вибір додаткових матеріалів (вірші, пісні, відеоуроки).

Комп'ютерні програми забезпечують зворотній зв'язок, який сприяє ефективному контролю знань і створює комфортну психологічну атмосферу на заняттях, стимулюючи пізнавальну діяльність, пам'ять та увагу студентів.

Висновки. Інноваційні методи навчання іноземної мови значно підвищують ефективність освітнього процесу, сприяючи розвитку як професійних, так і особистісних навичок студентів. Методи мозкового штурму, рольових ігор, проектів і кейс-стаді дозволяють студентам застосовувати іноземну мову в практичних і професійно орієнтованих ситуаціях, долаючи мовні бар'єри та розвиваючи креативне мислення.

Застосування мультимедійних та комп'ютерних технологій, а також Інтернету, відкриває нові можливості для інтерактивного навчання, підвищуючи мотивацію та забезпечуючи більш ефективне засвоєння матеріалу. Ці технології створюють комфортну психологічну атмосферу, покращують засвоєння лексичних і граматичних знань та забезпечують якісний зворотній зв'язок.

Таким чином, інноваційні методи навчання формують активну позицію студентів, стимулюючи їх до самоосвіти, творчості та розвитку мовної компетенції, що особливо актуально для майбутніх фахівців у сучасному глобалізованому світі.

Список використаних джерел

1. Бучацька, С. М. (2005). Психологічні особливості підготовки студентів з іноземної мови: зб. наук. праць №33. Ч. II. Хмельницький: Вид-во Національної академії ДСПУ, 139 - 142.
2. Гришкова Р.О. Шляхи впровадження нових методичних принципів навчання іноземної мови / Р.О. Гришкова // Вересень. 2003. № 2. С. 51–57.
3. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
4. Завірюха, А. В. (2007). Психологічні проблеми спілкування іноземною мовою у студентів немовних навчальних закладів. *Проблеми загальн. та пед. психології*, (9). 356-360.
5. Сурмін Ю.П. Метод аналізу ситуацій (Case study) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Кол. моногр. / Ю.П. Сурмін. К.: МАУП, 2005. 126 с.
6. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. / П.М. Щербань. К.: Вища шк., 2004. 207 с.
7. Oxford R.L. Teaching and Researching: Language Learning Strategies. Pearson Longman, 2011. 360 pp